„ЗАСТАВА“ излази редовно: Средом, петком, недељом, на целом табаку, уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру).
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин. на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слов а за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 124. У Новоме Саду у недељу 16. (28.) августа 1881. ГОДИНА XVI.

„ТАЈНА НАРЕДБА.“

У прошлом броју листа саопштили смо „тајну наредбу“ на велике жупане. Ову је наредбу „Нови пештански журнал“ лист на немачком језику, најпре у изводу, па онда, кад је „П. Лојд“ исту порекао, у тексту под „нумером“ донео. Како на то није изишло ново и званично порицање, то је слободно несумњати о исправности наредбе.

Ми не можемо судити о „поузданости“ тобожњи званични информација, по којима би београдски митрополит од генерала Игњатијева велику суму новаца за „политичне сплетке“ добио. То нека Тиса, Игњатијев и митрополит између себе расправе, а и влада српска ће јамачно и право и дужност имати, да се и код митрополита и владе угарске о том извести, јер она не може онако што, као што се о митрополиту изнаша, ћутке прећи, ако неће и на себе да изазове сумњу.

Колико је нама, и то из јавности познато, јер је у београдском „Новом-Веку“ на јавност изнето: у Београду се под ауспицијама митрополита основало друштво „Српско коло“ кога су правила у 65-ом броју од 16. јула тога листа објављена, и у којима у првом чланку стоји: „оснива се друштво „Српско коло“, да на основу хришћанског човечанства (хуманитета) а без икакви политични цели и унутарњи партајски обзира помаже развитак народне свести и образовања у народном духу у свима српским крајевима.“ У другом је чланку: „друштво ће цел своју постизавати: научно-наравственом и црквеном књигом; нарочито за ту цељ основаним листом, печатањем и издавањем књига, набавком и издавањем потребни ствари за школу и цркву, нарочито за горњу цел основаном школом за децу обојег пола, у којој ће се мимо неопходно нужни знања изучавати и разни занати; помагањем и придржавањем порабаћени цркава и манастира, као „расадника морала и добродетељи,“ и помагањем заслужни лица на пољу друштвеног рада.“

Ето то је цел друштва.

У трећем чланку наводи се: да ће се „горња помоћ давати само оним личностима и моралним лицима, без разлике крајева, вере и области српски, којима је она најпотребнија.“

По 6-ом чланку „може“ и „треба“ да буде члан овег друштва сваки Србин и Српкиња, као и морална лица, па и страни хришћани, који буду своје уређене улоге уносили у друштвену благајну.“

То је дакле то „митрополитово друштво.“ Је ли Игњатијев на то штогод дао, то опет није наше испитивати, премда би то било „хришћанско“ или „човечно“, а не одма „панруско“, и „панславенско“ дело.

Но наше је питати: ако је то, којим би се правом могло из тога изводити, да су ту политичке сплетке? С којим би се правом и образом из тога изводило: да се смера основати један велики панславенски лист, на коме ће и јужно-угарски Срби радити, за тим да ће се основати јужно-славенска странка под управом „народног клуба“, који ће се устројити?

На што то сумњичење јужно-угарски Србаља?

Можда се помишља на друго друштво и други лист, и то на политични лист. У Београду се склапа друштво, које ће издавати нов политични лист, у који ће се прелити „Нови-Век“, а можда и „Исток.“ Иде се на преображење и уједињење „либералне странке“. Ту би и Ристић учешћа имао, и уредништво би руководио овострани Србин. Можда ће и митрополит београдски у том учествовати. Као да би то био тај „панславенски“ лист, на коме би и јужно-угарски Срби радили. Но ако разбијена странка једна у Србији уједињава снагу, и на ту цел и заједнички лист оснива, зар за то морају и лист и странка панславистични, или и само јужнославенски бити? Зар је то злочин, ако јужноугарски Србин, који је тако рећи прогнан из своје домовине, сад преузме уредништво листа у новој својој домовини?

И да ли ту зец не лежи? Нису ли те тобоже поуздане информације с друге стране?

Како му драго било: ми се ограђујемо противу таки сумњичења. Тиме се неће ништа постићи, само ће се нама посао олакшти, кад се таке очевидне измишљотине и пред страну публику износе.

То су знаци врло рђаве савести, кад се из грма будим-пештанских листова мучки и с опадањем напада час на Романију, час на Србију, час на Србе и Романе у Угарској. Из тога видимо само ступањ гњева, а величина претње је мерило величине — страха.

Гњева се не бојимо.

„Н. сл. Преса“ има о тој „тајној наредби“ допис из Темишвара у ком се пише како се у „П. Лојду“ пориче та наредба, и како „П. Лојд“ и то пориче, да у Угарској има народносног кретања. Дописник примећава на то: „ако мађ. влада себи данас споља вид даје, као да она подпуно овлађује појединим народностима, то није истина.“

Наредба, о којој је реч, од великог је замашаја, не што би оно, што се у њој наводи истина било, јер је то свакако измишљено, него с тога, што је важно то питање: је ли она аутентична, исправна? Ако није, хоће ли се званично опровргти? Ако јесте, треба на јавност изнети доказе, да Игњатијев, српски митрополит и други „политичке плетке“ праве, а не овако на Славене у Угарској сумњу остављати, који у осталом таку сумњу презиру.

Радознали смо: да ли ће Русија, Србија, и београдски митрополит ту ствар на око узети?

Далеко би дотерали, ако се у Угарској о такој наредби јавно говорити, а влада — ћутати може!

Са омладинске скупштине.

Вршац, 10. августа 1881.

У среду 5. августа по доласку омладинских гостију са жељезничке станице, отворена је у гостиони код „Париза“ конференција омладинских чланова.

На истој објасни Н. Братован у име месног вршачког одбора, да је овај учинио компетентној власти пре две недеље дана пријаву за одржање омладинске скупштине у Вршцу и уједно је истој ставио до знања дневни ред са овим тачкама:

1. Министарски отпис на лане поднесене штатуте и саветовање о томе.
2. Како да се организује омладина према прописима земаљског устава и закона? Нов устав.
3. О закључцима последње омладинске скупштине.
4. Наше школе.
5. Донашање закључака и предлога усљед усвојених штатута.

Општинска власт узела је ту пријаву на знање и по томе одржању скупштине није ништа на путу стојало. Тек на два дана пре него што ће се скупштина одржати, добије месни вршачки одбор од градоначеоника отпис, по коме скупштина омладинска има трајати само 6. и 7. августа од четир до шест сати после подне и то првог дана, а другог од девет сати пре подне до шест после подне, а скупштина сме само о другој тачци дневнога реда дебатовати. После тога наступило је већање, шта ће се према таким незаконим мерама градоначеоника радити, а да се не осујети скупштински рад. Ми овде нећемо да споменемо, шта је све говорено на конференцији, али морамо само то рећи, да је решено, да се учини пријава за јавни збор, како би и поред брисања осталих тачака са дневнога реда од стране власти ипак омладина о свему изрекла своје мишлење.

После ових претходних речи о конференцији, можемо прећи на сами скупштински рад.

У четвртак на Преображење после подне у четир сата отворио је скупштину г. Коста Лера овд. трговац са неколико срдачних речи, са којима је поздравио како госте, тако и вршачке омладинце, желећи им сретан и успешан рад у пркос свим неприликама, што нам власници ставише и још непрестано стављају на пут.

На те речи одазвала се скупштина са бурним „Живила уједињена омладина!“ После ових речи приступило се избору часника. На предлог М. Рајковића буду акламацијом изабрани за председника: Лаза Нанчић дрид медицине, за потпредседника: Мита Николић дрид медицине, за бележнике Паја Бота и Јоца Ивковић медицинари. Но пошто Л. Нанчић и П. Бота изјавише, да се никако не могу примити часништва, то на место Л. Нанчића буде изабран за председника П. Брашован, а на место П. Боте за тајника — Паја Аршинов, кандидат професуре. Пре него што се прешло на дневни ред, прочитали су се телеграфски поздрави, што су стигли из разних срп. крајева, а члан Л. Нанчић предложи, да скупштина одмах званично поздрави браћу Далматинце, који су се у то исто доба искупили на омладинској скупштини у Дубровнику. — Овај се предлог примио једногласно са усклицима: „Живили Далматинци!“

За тим нареди председник, да се у срп. преводу прочита отпис градоначеоника вршачког, по коме скупштина сме само о једној тачци постављеног дневног реда већати и то у одређеном времену, а после престаје сваки даљи рад. Члан Душан Кнежевић предлаже, да скупштина пошље на министра унутарњих дела телеграфску молбу, што вршачки градоначеоник тако самовољно гази уставна права угарских држављана, и да уједно умоли министра, да нареди, да се скупштини дозволи, да и о осталим тачкама дневнога реда сме дебатовати и закључке доносити.

Члан Лаза Нанчић био би свакако за протест и жалбу, али се боји, да се тиме не осујети већање и о оној јединој тачци, што нам је вршачка власт дозволила т. ј. већање о новој организацији „уједињене омладине“, па с тога је противан предлогу Кнежевићевом, него је за то, да се одмах почне дебата о другој тачци дневнога реда.

Пошто је Васа Гренчарски објаснио, да се с тим, што ће се послати министру жалба и протест, неће никако обуставити скупштински рад, — одустане Нанчић од свог протупредлога и предлог се Кнежевићев једногласно усвоји.

У одбор, који ће још тог дана поднети телеграфску жалбу министру Тиси, буду изабрани: Стева Токин, др. Милосављевић, Ј. Ивковић и Л. Нанчић.

Председник би био за то, да се за данас обустави даљи скупштински рад и да се тек сутра настави, и с тога моли скупштину, да о томе изрече своје мишлење.

Члан М. Николић је одлучно противан томе из разлога, што нам је вршачка власт и тако врло кратко време досудила за већање, па с тога не смемо ни један тренут изгубити, ако нећемо да се огрешимо о цељ, рад које смо се овде сакупили.

Пошто су у овоме предмету говорили још Д. Кнежевић, М. Рајковић, К. Лера и Л. Нанчић — сложе се на послетку сви у томе, да се настави рад и да се потпуно исцрпи време, које нам је власт одредила.

За овим узме реч референт Л. Нанчић и у кратко поднесе следећи извештај: Од последње омладинске скупштине у Вршцу, на којој је престала постојати „уједињена омладина српска“ па све до лањске године спавала је наша омладина узданица народа свог, мртвим сном, као да у њеним жилама не тече топла људска крв, већ зеленикаста устојана вода из смрдљивих баруштина, и као да она није крв од крви и кост од костију оног народа, који иза косовске катастрофе представља читавом свету живу, истиниту трагедију народног живота. Но као што по библијској причи иза оних седам плодних година у Египту наступише седам гладних, тако је иза оног грдног одушевљења омладинског, иза оних ватрених беседа и речи, наступио у нашој омладини највећи немар и нерад, који је деморализовао и отровао све наше друштвене слојеве, и то у такој великој мери, да је сваком искреном и свесном родољубу морало зепсти срце за нашу најближу будућност. Немар, нерад и деморализација — у те три речи верно је нацртан наш друштвени, јавни живот, а у свему томе, на жалост, омладина је предњачила са примером. Но тих не седам, већ девет гладних омладинских година престаше од лане да трују народ. Иницијативом градачких ђака покренула се мисао о поновном уједињењу српске омладине, па пошто смо ми Срби, и ако смо врло мален (број) народ, тако злехуде среће, да смо поцепани на разне државе, те нам је с тога немогуће, да се ујединимо сви у једну чврсту целину — то је лањска омладинска скупштина решила, да члановима могу бити само аустро-угарски држављани и да се омладинска организација спроведе на најширој основи, т. ј. да иста обухвати целокупни српски народ, што живи у Аустро-Угарској монархији.

У том смислу поднео је од лањске скупштине изабрани одбор угарској влади на потврду устав уједињене омладине.

Но влада је и тај устав, у ком је у §. 3. изрично изречено, да и политика не спада у делокруг „уједињене омладине“, одбила са мотивацијом, да члановима какве задруге могу бити само угарски држављани.

Према таквим злехудим и стешњеним приликама, шта је преостало омладини да ради, ако неће сама себе да осуди на вечити нерад, или на тајни рад и организацију? Очевидно, да је она онда морала водити рачуна са данашњим приликама и према истима удесити свој рад и организацију, па ако је власт и са тог поља отера, ако и њене најлојалније и најскромније намере сумњичи и подмеће јој некакве велеиздајничке намере — онда одиста омладини не преостаје ништа друго, но да се тајно организује и да тајно свој рад обавља по примеру старих политичних дружина, који су у своје време Јевропу од једног до другог краја потресали. Но до таквог стања ствари још нисмо дошли; ми још имамо наде, да можемо у интерес културног и материјалног унапређења нашег народа јавно радити, а да нам у том неће сметати ни власт ни закони. Па ако не можемо са нашом браћом у Далмацији заједнички радити, и ако не можемо бити удови једног и истог организованог тела, ми се ипак можемо и морамо организовати свако за себе, те да тако породимо сваки у свом кругу и на свом земљишту за општи напредак и благостање. У тој цељи сазване су две омладинске скупштине: Срба Далматинаца и Срба, што живе у опсегу земаља св. Стеванове кране. Прва ће се одржати у Дубровнику, а друга ево овде у Вршцу, где је пре десет година завршила свој рад стара омладина.

Српска је омладина тиме леп одговор дала данашњим тиранским одношајима и ћудљивости угарског министарства; она је тиме уједно показала, да у њој има воље и одушевљења за рад, па ако нам и то власници украте — онда бар знамо на чему смо. Онда знамо, да за нас не постоји закон, да смо ми ван закона, да смо пасторчад у рођеној земљи, и онда ћемо знати, како ћемо према томе удесити свој рад и делање.

На основу свега реченог, предлаже референт у име градачких ђака и месног вршачког одбора, да се нацрт устава „уједињене омладине српске у Угарској“, ког при себи имају сви присутни чланови, прими за основу специјалне дебате.

Др. Ђ. Милосављевић на то предлаже, да се то одложи до сутра, пошто нам је за данас истекло „законом“ одређено време. Усваја се.

За тим председник затвара данашњу седницу и заказује је за сутра у девет сати пре подне.

Записник
српске омладинске скупштине,
која је држана 6., 7. и 8. августа 1881. у Вршцу.

Дневни ред:

1. Министарски отпис на лане поднесене штатуте и саветовање о томе.
2. Како да се организује омладине према прописима земљског устава и закона. Нови устав.
3. О закључцима последње омладинске скупштине у Новом Саду.
4. Наше школе.
5. Донашање закључака и појединих предлога усљед усвојених штатута.

Први састанак
6. авг. траје од 4—6 после подне.

Председник месног одбора К. Лера отвори скупштину, поздрави госте добродошлицом захваљујући

им се на лепом одзиву и позива скупштину, да приступи избору часника.

На предлог М. Рајковића буду акламацијом изабрани у одбор ови чланови: За председника Л. Нанчић, за потпредседника М. Николић, за перовође П. Бота и Ј. Ивковић. Но пошто и Л. Нанчић и П. Бота изјавише, да се никако не могу примити часништва, то на место Л. Нанчића буде за председника изабран Н. Брашован, а на место П. Боте П. Аршинов за перовођу.

Председник Н. Брашован, захваљујући се на поверењу позива чланове, да у расправама у што већем броју учествују, само их моли, да при томе увек имају на уму достојанство овога скупа. За тим позове перовође да прочитају честитке, које су стигле друштву из разних крајева.

Честитке буду прочитане и са „живео“ испраћане.

Л. Нанчић предлаже, да се пошље поздрав браћи Далматинцима, који су се у истој цељи искупили у Задру.

Предлог се једногласно усваја.

На дневном је реду: министарски отпис на лапе поднесене штатуте и саветовање о томе. Но пошто је претрес те тачке од стране градоначеништва забрањен, то председник у кратко саопшти садржину отписа, по коме штатути нису одобрени с тога, што влада не може допустити, да и страни држављани могу бити чланови омладине, а тако исто не може дозволити, да се и непунољетни примају у омладину. Даље јавља председник, да је стигао одговор од градоначеника на пријаву ове скупштине и позива перовођу да га причита. Одговор се на захтевање Д. Кнежевића српски прочитао. У њему се јавља пријављачима, да се на овој скупштини сме претресати само друга тачка дневног реда остале се бришу. Даље се наређује, да тај претрес не сме трајати више од два дана, и то 18. од 4—6 и 19. од 9—6.

Председник позива скупштину, да се изјасни, какве мере да се предузму против овог некоректног поступка власти.

Д. Кнежевић се жали на тако ограничавање предмета и времена те предлаже: да се г. министар унутарњих дела брзојавно умоли за дозволу, да можемо одржати скуп са потпуним дневним редом.

Лаза Нанчић је против тога, велећи, да би нам се тиме пресекао даљи рад.

Гренчарски је за предлог Д. Кнежевића. Нанчићу одговара, да нам то ништа неће сметати, да према дозволи градоначениковој рад продужимо.

К. Лера се слаже с предговорником.

Председник ставља предлог на гласање, но, пошто Нанчић изјави, да је и он за протест, ако нам се тиме не ускраћава даљи рад, то предлог буде једногласно усвојен.

П. Бота предлаже, да се изабере одбор, који ће ту жалбу доставити министру унутрашњих дела.

Прима се и у одбор буду изабрани: Н. Брашован, Л. Нанчић, Ј. Ивковић и др. Ђ. Милосављевић.

На реду је реферат Л. Нанчића о нацрту устава уједињене омладине. Но пошто је у дворани запара а и време за опширан реферат одвећ кратко, то председник предлаже, да се то одгоди за сутрашњи састанак.

М. Николић је за то, да се реферат још данас саслуша, јер нам је рок докле смемо расправљати врло кратак, па може се десети, да се морамо растати не свршив ништа.

Гренчарски потпомаже М. Николића.

Председник хоће да стави предлог на гласање, на које М. Николић повуче свој предлог натраг, пошто би тиме исти због краткоће времена постао неостварљив.

Гренчарски прихваћа предлог М. Николића и жели да се реферат још данас, ма и у кратко саслуша.

Предлог буде примљен, пошто референт Л. Нанчић изјави, да је готов у кратко реферисати.

Извештач се у кратко додирнуо министарског отписа, по коме чланови српске уједињене омладине не могу бити држављани, који не припадају земљама у опсегу св. Стеванове круне, и по томе омладини остају два пута, или, да се мане сваког јавног рада и организације, или, да се према постојећим законима и наредбама организује за себе ова у Угарској а за себе опет она у Далмацији, те као засебна тела моћи ће ипак стајати у духовној свези, из које временом може изићи опште уједињење у сваком погледу.

Говори даље, како је некадањи омладински покрет олабавио, како је после онако грдног одушевљења наступио највећи немар и нерад, који је отровао и деморализовао све наше друштвене слојеве и то у такој мери, да је сваки искрени и свесни родољуб морао зепсти за најближу будућност оног много препаћеног народа, који иза косовске катастрофе представља читавом свету живу, истиниту трагедију народног живота.

После дугих 9 година пренула је омладина из свог летаргичног сна и хтела се у Аустро-Угарској у једну чврсту целину организовати. Но томе је стала на пут мађарска влада.

Према таким злехудим приликама, рече извештач, да омладина, ако хоће у корист народа јавно да ради, мора рачунати са постојећим стањем и организовати се за себе, као што то хоће да учини и далматинска омладина.

У то име предлаже, да скупштина усвоји за основу специјалне дебате „нацрт устава уједињене омладине српске у Угарској“, ког је он у договору са вршачким месним одбором као и са градачким ђацима израдио.

Пошто је референт свршио, позове председник скупштину, да се изрази, прима ли тај нацрт устава за основу специјалне дебате.

Др. Ђока Милосављевић предлаже, да се то питање одложи за сутра. Прима се.

Председник затварајући скупштину моли госте, да извине за данашњи неред, који се није могао избећи због тескобне и неудесне дворане и заказује састанак за сутра у 9 сати.

Други састанак.

7. авг. траје од 9—6 сати без прекида.

Председник отвара скупштину и јавља, да је јуче изабрани одбор доставио молбу министру унутр. дела, да нам се допусти већати о свима тачкама дневнога реда. Узима се на знање.

Даље јавља председник, да је добио налог од градоначеника, по коме гости из Србије не могу ни као публика у скупштини присуствовати, с тога моли скупштину, да се изрази, шта нам ваља у погледу тога радити.

Гренчарски предлаже, да се тај налог путем депутације од градоначеника на писмено изиште.

М. Николић потпомаже предлог предговорника, велећи, да ми немамо права никога терати, јер су скупштине јавне.

Д. Кнежевић вели; кад је слободно Србијанцима на галерији угарског сабора присуствовати, где се решавају много важнија питања, зашто да им није слободно овде где се претресају чисто просветне ствари.

Гренчарсков предлог се прима једногласно и у депутацију се бирају: Гренчарски, М. Николић Др. Милосављевић и Мита Поповић.

Председник затвара скупштину, док се депутација не врати.

По повратку исте отвара председник скупштину и јавља, да је градоначеник депутацији изјавио, да се писмен налог налази у г. комесара, који ће нам га и показати.

Г. комесар изјављује да он нема никаква писмена налога већ усменог и иште да се изврши. Забрањује сваки даљи претрес тог налога.

У скупштини велика узрујаност и негодовање.

Председник претвара скупштину у конференцију.

После подужег времена председник отвори скупштину и изјави, да ће с осталим часницима одступити, ако се усвоји, да се гости уклоне.

Пошто г. комесар никако не одступа од свог налога, то се поново изроди узрујаност. Г. комесар замоли председника, да одгоди скупштину на тренут, док се не врати. Председник поново затвара скупштину.

По повратку г. комесара председник отвори скупштину и јави, да г. комесар никако не одступа од свог налога.

Скупштина на то свечано изјављује: пошто је ово јавно место и овај збор јаван, то она не може одавде никог терати, а г. комесару ако је ко зазоран нек изволи своју власт употребити.

На послетку ствар остане па том, што страни гости изјавише, да они нису у скупштини већ у кафани и заузму место у другом крају дворане.

После тог се прешло на дневни ред.

Председник позива перовођу да прочита записник првог састанка.

Записник се одоставерава са исправком Л. Нанчића, да ја изостављен његов предлог, да се пошље поздрав браћи Далматинцима, који су се у истој цељи у Задру стекли.

За тим су прочитани поздрави, који стигоше из разних крајева. Поздрави из Србије беху попраћани с остентативним „Живео“.

Д. Кнежевић изјављује, да му је врло мило, што се омладина тако многобројним честиткама одазвала, али му је жао што се у тако маленом броју искупила, те се боји, да ће за 2—3 године свако честитати а нико не доћи. Жели, да ове речи дођу у записник: „Хвала браћи на њиховој честитци, ал не хвала на њиховом блаженом одсуству, који су омладину знатно умањили и ослабили“.

Усваја се.

Пошто је подне већ превалило, то председник пита скупштину, да ли је вољна продужити рад, или одгодити га за после подне.

Катинка Петровић је против тога да се рад одгађа, већ жели, да у раду истрајемо, док и последњу тачку нашег програма не свршимо, пошто нам је време и онако ограничено.

Бурно одобравање, прима се једногласно.

(Наставиће се.)

Политички преглед.

Будапештански званични лист донео је 11. о. м. два наименовања, која стоје у свези са **спојењем војничке Крајине**. Председник стола седморице у Загребу, др. Ливије Радивојевић, наименован је за председника инвестицијонске комисије за војничку Крајину, што је ове године спојена са Хрватском и Славонијом. Највишом одлуком постављен је даље предстојник унутрашњег одељења хрватско-славонске земаљске владе, Јован Живковић, за заменика бану, као поверенику, постављеном за спојење хрватске и славонске војничке Крајине.

Кад је оно Тиса 5. (17.) јула у Шепшанском Сенђурђу држао повпату беседу, коју су обично тумачили као програм његов, дотакао се и управне реформе, те рекао, да ће идући сабор имати и о томе да решава. Како „Будап. Кор.“ дознаје, у министарству унутрашњих послова проучавају **управно правосудство**, јер министар унутрашњих хоће сабору у идућем заседању му да поднесе законски предлог о установљењу управног судбеног стола. Тај поднесак, као год и законски предлози, по којима ће се županijama повисити дотација и установити квалификација županijских чиновника, — то ће бити почетак реформисања управе.

Једва је сад после две недеље и више дана изашло на видело, шта је то са том **повредом ердељске границе**. Еле, овако стоји ствар. Близу ердељске вароши Берецка саграде Румуни стражару, и у њу се сместе румунски војници. На пријаву берецканског градоначеника изиде велики жупан харомсечке županije на границу између Румунске и вароши Берецка, то по исказу сведока потврди, да је стражара збиља саграђена на земљи ердељској, од границе 3500 корака далеко. Но место, где је стражара саграђена, тако је пусто, да ретко кад човечја нога онамо допре. Не може дакле друкче бити, него мора — као што се у опште узима — да су Румуни то у незнању учинили. Букурештански званични лист вели, да су Румуни хтели, на згодним тачкама на граници да поставе страже, те су тако и према харомсечкој граници подигли стражару. Међу тим, румунска је влада предложила, да мешовита комисија, угарска и румунска, изиде на лице места, те онде ствар извиди и разјасни. То је примљено, и комисија је 11. о. м. већ била на своме месту. Разговарајући се са букурештанским дописником „Н. сл. Пресе“ о харомсечком случају, румунски министар унутрашњих послова, Костантин Розети, порицао је одлучно све оне гласове будапештанских и других листова, који говораху о агитацијама, што их побоже румунски агенти вржу по Ердељу, Банату и Бугарској, рекавши, да су то све саме пресне измишљотине. Резети мисли, да ни сами они, који те гласове проносе, не верују својим речима.

Познато је, да је одређено, да бар. **Лапена прегледа босанске судове**. О том прегледању јавља бечки „Фрмдблт“ 12. о. м. ово: „Бар. Лапена, који је јуче с допуста у Беч дошао, поћи ће већ првих дана месеца септембра, да прегледа судове по Босни и Херцеговини. Кад се отуд врати, узеће председништво у комисији, која ће бити састављена од повереника аустријског и угарског министарства, од једног заступника босанске средишне управе и једног члана босанског и херцеговачког судачког реда, и којој ће бити задаћа, да се лати уређења своколиког правосудства у поседнутим земљама“. Што се тиче правосуђа у Босни и Херцеговини, има окружница, коју је министар правосуђа Паулер разаслао угарским судовима. Њом се даје истима на знање, да је заједничко министарство споразумно с аустријском и угарском владом правосуђе, које је од пре у новопазарском санџаку над Аустро-угарским поданицима вршио у смислу капитулација бивши сарајевски ђенерални конзулат, овако уредило: У поменутом санџаку врши конзулско правосуђе грађански повереник, који је тамошњем војничком заповедништву додан, независно од заповедништва, и то оним начином и у оном обиму, као што је од пре ц. кр. ђенерални конзулат вршио. Поменути дакле грађански повереник има поступати по прописима, који су у том погледу важили за бивши ђенерални конзулат.

Испред интереса, што га свет поклања исходу **парламентарних избора у Француској**, губи се свака друга вест, што долази с оне стране Вогеза. Гамбетински листови веле, да званичне вести о исходу избора нису истините, него ово је прави резултат: Републиканска унија броји 219 заступника, левица 120, леви центар 21, крајна левица 30, интрансигенти 11, бонапартовци 44 ројаловца 36 (дакле монарховаца свега 80, а не 40, као што је у прошлом броју у чланку речено); ужих избора биће 64. Нових заступника изабрано је 118, од отих припадају 78 њих републиканској унији, 11 левици, 9 ројаловцима, 8 интрансигентима, 3 крајњој левици, 3 левом центру и 3 бонапартовцима. „Франс“ саопштава, шта се Гамбета после избора с једном политичком особом разговарао. Гамбета је рекао, ако човек његов избор не сматра за сентименталне стране, онда је он збиља успео. Само нека му нико не говори о захвали народа; политичар не сме на то рачунати. Место да иште награду за учињену услугу, човек мора осигурати начелима и идејама победу. Он сматра свој избор за успех, јер у Белвиљу је реакција, што је год могла, чинила, само да га обори; шта се ту није потварало, каква ли се перфидија није употребљавала, каких нелојалних маневара не беше ту! Човек не сме сметути с ума, да маса белвиљског становништва нема никаке наставе, те да се лако да од сваке страсти за играчку употребити. „Да“, завршио је Гамбета, „ја сам само један глас већине добио, али и република је постала једним гласом већине, па и пак она побеђује“.

Избори за сабор Троједне Краљевине.

Бан Хрватске, Славоније и Далмације одредио је дане за избор народних заступника окружницом управљеном на поджупане и градске начеонике, која гласи:

Усљед превишњега краљевскога отписа од 7. јуна 1881. којим је његово царско и краљевско апостолско Величанство премилостиво благоизволело закључити сабор краљевина Хрватске, Славоније и Далмације, дне 12. јула 1881. и наложити ми, да на темељу постојећих закона распишем нове саборске изборе, затим на темељу закона од 15. јула 1881. о изборном реду за сабор краљевина Далмације, Хрватске и Славоније, §. 38. те у савезу с одписом мојим од 18. јула т. г. бр. 18045 одређујем овим дане за избор народних заступника у појединим изборним котарима како следи. (Ми доносимо само оне поджупаније, у којима Срби компактније живе):

у граду Карловцу за 9-ти изборни котар у Карловцу на дан 1. (13.) септембра т. г.;

у поджупанији карловачкој за изборне котаре:

19-ти у Нетретићу на дан 2. (14.) септ. т. г.;
20-ти на Банији на дан 1. (13.) септембра т. г.;
21-ви у Озљу на дан 3. (15.) септембра т. г.;

у граду Сиску за 31-ви изборни котар у Сиску на дан 1. (13.) септембра т. г.;

у поджупанији пакрачкој за изборне котаре:

64-ти у Дарувару на дан 1. (13.) септ. т. г.
65-ти у Пакрацу на дан 5. (17.) сепембра т. г.;

у граду Осеку на изборне котаре:

4-ти горњи град на дан 1. (13.) септембра т. г.;
5-ти нут. доњи и нови град на дан 1. (13.) септембра т. г.;

у поджупанију осечкој на изборне котаре;

59-ти у Дању на дан 3. (15.) септембра т. г.;
58-ми у Валпову на дан 5. (17.) септембра т. г.;
57-ми у доњ. Михољцу на дан 5. (17.) септ. т. г.;

у поджупанији вировитичкој за изборне котаре:

54-ти у Сухомпољу, 55-ти у Вировитици и 56-ти у Слатини на дан 2. (14.) септембра т. г.;

у поджупанији ђаковачкој за изборне котаре:

63-ћи у Ђакову (трг) на дан 1. (13.) септ. т. г.;
62-ги у Ђакову (ваљски) на дан 2. (14.) септембра т. г.;
60-ти у Нашицама на дан 3. (15.) септ. т. г.
61-ви у Вуки на дан 4. (16.) септ. т. г.

у поджупанији вуковарској за изборне котаре:

69-ти у Вуковару, 68-ми у Боботи и 70-ти у Сотину на дан 1. (13.) септембра т. г.; 72-ги у Илоку на дан 2. (14.) септембра т. г., 71-ви у Ердевику на дан 5. (17.) септембра т. г.;

у поджупанији румској за изборни котар:

74-ти у Добринцима на дан 1. (13.) септембра т. г., за изборни котар 73-ћи у Иригу на дан 2. (14.) септембра т. г.;

у трговишту Руми за 75-ти изборни котар у Руми на дан 1. (13.) септембра т. г.

Из листова.

Бечка стара „**Преса**“ од 24. (12.) авг. пише на првоме месту о томе, како сад и у Немачкој и у Француској почињу радити, да социјално питање реше тим, што ће држава узети на се бригу о друштву, те вели између осталог:

Социјалистичке теорије искале су рада, брижљиви политичари дају им пензије, показују им будућност, а они су садашњост искали. Својина остаје. али лишени наследства ипак су ушли у друштво, не добијају поседа него обећање. То је јаје Колумбово; узалуд су се мучиле социјалистичке школе у Француској и Немачкој, да реше загонетку једну, што је пред њима. Фаланстеријум беше крпарија наспрам народног дома за немоћне. Приговор је свакако усиљен, да радник неће хтети милостиње примити, јер либерална преса не треба предходно да лупа главу раднику па онда није милостиња оно, што он прима; та држава доноша знажна средства, која су нужна за оснивање тих грдних завода за осигуравање, путем непосредних пореза, које је радник највећим делом платио док је могао заслуживати. Тог моралног размишљања нема а техничко би се у столећу које је послало муњу преко мора и пробило брда првог реда, дало већ дићи. Питање опортунитета морало би сигурно потврђено бити, јер за друштво би без сумње од користи било, да види како је егзистенција свију његових чланова обезбеђена а покрети уклоњени, као што периодично свет уздрмају. То све не долази на вагу, али ипак претеже у корист реформатора. Главно је у начелу, да је држава одговорна за егзистенцију својих грађана, а такође и у оном начелу пруског земаљског права које државу чини подразумевањем не само политичког него и економског живота и данашње одношаје натраг доваћа на доба римског царства, које је опет било само последња штација на путу економског рата у републици.

„Руски курир“ и преска власт.

Како је у европској преси на јавност изишао поступак преске власти у Русији противу руске пресе а нарочито противу листа: „Руски курир“, и како се иначе из руских листова не виде места,

због којих је „Р. курир“ на 4. месеца обустављен, то по једном допису „Пресе“ из Москве доносимо та места:

У прекјучерашњем допису саопштио сам вам да је издавач „Руског Курир“-а позван генералном гувернеру а јуче је изашла наредба министра унутрашњих послова, да се забрани издавање поменутог листа за четири месеца. Забрана ова мотивира се тиме, што су обнародовани противзаконити извештаји из источне Сибирије, Кијева и Њешина, у којима има о изгнаницима ради политичких преступа таких детаљираних вести, које издају отворену намеру, да се разбуди јавно мнење. Даље се наглашује како се поменути лист непрестано усуђивао, да се жестоким и неумесним начином изражава о разним странама нашег друштвеног и државног живота, чега ради је лист већ две опомене добио, а беше забрањено и продавање појединих бројева. Инкриминиране чланке, који министру спољашњих послова повода дадоше, да нареди четворомесечну почивку у издавању листа, имам у руци и шаљем их ево у верном преводу, да би наше садање преске одношаје карактеризирао. Чланак из источне Сибирије гласи овако: „У Средњем Карју у последње време померила је памећу Марија Кавалевскаја, која је због политичких преступа тамо послана, Родин се отровао (жена му се кренула у Русију) а Семенавскј убио се. Чарушин (учесник у процесу 193), чије је време казни (копање јарака) истекло, оправљен је у Јакутски-Област, да се тамо насели“. — Чланак из Кијева гласи: „Почетком ове године склониште овде учитеља Андрејевског из Одесе, кога је год. 1879 господин Панјутин у Вјатку послао; недавно дошао је овамо из источне Сибирије Левандовскиј, који је из истих разлога отправљен. У Кијеву ишчекују долазак и других отправљених Одешана. Та околност довољно показује, како је нужно постало измирење између администрације и отправљених. С друге стране радостан је знак, што је кијевска администрација господина Андрејевског за уредника незваничног дела „Гувернијске-Вједомости“ узела. Тиме је добро учињено у двоструком смислу: 1. награђен је Андрејевски за одузету му кору хлеба и 2. званични орган оживиће нешто. Године 1879. беше отправљање у Кијеву en vogue, али се још ништа не чује кад ће се повратити административно отправљени у Мезену, Јарапск и т. д. Ако хоћемо праведни да будемо, морамо споменути, да нису сви отправљени били, који су за то генералном гувернеру препоручени. Кад би овај праведан био па спрам свију „предлога“ за отправљање, онда би морали врло многи отправљени бити. Један, „што је нечисте послове радио;“ други, „што пише у новинама“; трећи, „што се на њега пре десет година сумњало“; четврти, „што је месне ствари строго пресуђивао“ и т. д. и т. д. Крај све смотрености господина Черкова ипак беше случајева, да су људи „криво“ отправљени. Тако н. пр. одредише неког извесног Б—ова у прогонство у гувернију Архангелск. Забуна се за времена опази те Б. „населише“ негде у полтавској гувернији. — Сад нема више „потребе“ новим прогонствима. Морамо мислити, да ова тишина, што је сад наступила, није предходница бури“. — Чланак из Њешина гласи: „Ноћас је сваки уапшен, који је улицом ишао. Дошло је одељење хусара и учинило је мир помоћу својих ногаика (бичева). Сваког уапсе, за кога Чивути кажу. Приповеда се, да је шеф одељења четворици уапшених сам судио, пошто их је одвео у једну од ближих кућа и дао им 25 шиба. Тако се свршише немири у вароши; да ли ће тај мир трајан бити тешко је рећи. Судећи по расположењу малограђанских кругова, може се мир варошки и најмањим поводом повредити. До немира беше становништво незадовољно са Чивутима због њиховог спекулативног духа; сад је становништво озлојеђено и огорчено на полицију и војнике или, боље да речем, на официре. Првог дана немира убише четири особе а више ранише; међу последњима беше и старац један од 88 година, један просијак и трговчић неки. Обојица умреше. Првог дана убише укупно 10. Све су метли у беле „државне сандуке“ и у ратарским колима однеше у вечни мир уз јаук жена и матера. Једна од отих жена викала је: „Сутра ћу донети четворо деце у варошку кућу, да их тамо ране, јер им оца убише“. Сутра дан буде остатак убијених сахрањен. Погреб беше још тужнији. Једва 26. јула сахранише и трговчића, коме поге ампутиране беху. Беше празник и многи је народ пратио самртника, а напред иђаху два свећеника. — У селу Дремаиловкје (20 врсти од вароши) изродише се такођер немири. Оправише војнике, који су тамо осморицу заробили. Путем су војници немилосрдно поступали са сужњима. Требало би војницима препоручивати, да човечније поступају са сужњима, тим пре, што такав поступак још већма народ огорчује“.

То су та три „за државу опасна“ чланка, која нашој преској управи повода дадоше, да уђуткају уредништво „Руског Курир“-а до 3. децембра ове год. Та строгост заиста не треба коментара, јер се види, да су сва три чланка невина.

ДОПИСИ.

Госпић 6. августа. (Преображенски дан.) Преображење је дан велике славе а двоструке за нас православне Србе. Тај дан се слави и рођен-дан премилостивог нам владара. Срби све укупне монархије прослављају тај дан особитим пијететом и дају тим знак превелике љубави према прејасној кући владаоца.

И У нашем је маленом Госпићу такођер слављено. У очи тог свечаног дана била је сјајна расвета места. Куће беху искићене тробојним хрватским и царским заставама. Ни свирке није мањкало у очи, а ни у рано јутро тог свечаног дана. На сам дан је одслужена служба божја у обе цркве и у обе се чуло уметничко црквено певање.

Вредно је да споменем, да нотално црквено певање у нас Срба имамо захвалити утврјности дичних младих Српкињица. Оне нас умилном црквеном песмом препородише, те лакше подносимо свакидање увреде и боли. Баш им хвала. По одслуженим службама био је обичајни свечани обед или банкет. Око 50 особа је било на свечаном обеду, а било би тога и много више; ал се Србима неће да долазе са немирном велико-хрватском браћом у колизију. Неће Срби да буду провоцирани од њих. Непријатељ им и необично им је, или краће речено врећа им њихово лојално чувство — које им браћа Хрвати сваком згодом одричу — кад чују при таковим свечаним актима, да људи великог звања — судбени већници — наздрављају Старчевићу и у њему персонифицираној великој Хрватској; па да певају: Живио Старчевић првак странке права ... чували се изрода....Удри, Удри....и сам да нема у теби роваша.

Тако се ето код нас проводе банкети, на које наравна ствар поштен и мирољубиви Србин неможе доћи; а још мање би достојало Србину тим начином славити тако свечане дане. Тако те здравице, са којих је и потавнила слава тог дана. Мимо пролазећ око 7. сати по подне могао си једино помислити да је каково Старчевићево славље.

Говори се, да је начелник хтео чак и брзојавити зарад тих демонстративних политичких наздравица судбеног већника.

Оваки и подобни одношаји настали су у нашем месту. Срби то зарезују а да ли се о тим пикантностима с друге стране води рачуна, показати ће време. Срби ће надам се и надаље коректно поступати ко што им и приличи поврх свих сплетака. Видити ћемо, шта ће све пресветли бан на овај њихов рад рећи. Неби рекли да ће му бити по вољи, а ради би свакако да се даде о свем точно обавестити. =

Телеграфски и писмени поздрави,

што су приспели на другу омладинску скупштину која се 6., 7. и 8. авг. у Вршцу одржала.

Нови Сад. — Радујући се новом покрету и полету омладинском на пољу просветног и друштвеног живота народног и одзивајући се овом приликом поздраву омладинског дела, који је нов живот омладински у договору с другом браћом покренуо — поздрављам срдачно уједињену омладину српску на свом годишњем састанку и желим јој успешан рад на преображењу народног живота у слови и моралној симпатичној свези са остаријом браћом. — Милетић.

Нови Сад. — Поздрављам омладину и желим јој успешан рад не одступајући од свога искуством стеченога уверења, да омладина може једино на онај начин свој уплив у народу развити, као што сам лане после скупштине у „Застави“ изложио. То је и данас моја мисао, и у тој мисли желим, да са места, где је стара омладина престала живити, нова у новом облику а са старим жаром ускрсне и поникне! — Миша Димитријевић, бивши председник последње вршачке омладинске скупштине.

Београд. — Дубоко појмивши значај друштвених покрета у опште, нарочито младих, за политични живот способних елемената у друштву, ми са особитом симпатијом поздрављамо омладинску скупштину у Вршцу. Рад, којега је циљ општа, рад, који иде на то, да старо и изанђало, некорисно и неправилно, замени новим и правилним, корисним и поштеним — то је драгоцени рад. Такав рад желимо ми омладинској скупштини у Вршцу. — Уредништво „Радника.“

Нови Сад. — Сложно напред, браћо, на путу светле истине, здраве свести српске и народне части и поноса. — А. Хаџић.

Нови Сад. — Concordia parve res crescunt, discordia maximae dilabuntur. — Ђока Шајновић.

Нови Сад. — Оснаженом снагом за бујнији развитак народа српског, поздрављамо сакупљену омладину са жељом, да, појмивши све прилике, у којима срп. народ живи и пати, срп. омладина удари ставом савесног рада у правцу свестраног напретка, у правцу свестраног развитка народног не прецењујући ни своју ни народну снагу, али и не допуштајући никакве покушаје, који би смерали на злоупотребу омладинског задатка. Основом науке, светлошћу знања и родољубља поставља се чврст темељ и обасјава пут здравом развитку народа. Заблуде су гроб сваког дела. — Живила свесна, вредна и родољубна омладина српска! — Уредништво „Српског Кола“.

Нови Сад. — Поздрављам милу и драгу омладину. Нека се озбиљно договара и о књижевном раду и напретку нашем. Данашњи „Јавор“ доноси поздрав омладини на збору из пера Лаве Костића. Живели! — Огњановић, уредник „Јавора“.

Нови Сад. — Радујемо се свести омладине српске, која у сложном, заједничком раду тежи јединству. Јединство слика хармоније, па и омладини желимо хармоничан рад. Нек јој мисао нелети ван граница срп. народа, него нек увек над народом лебди. Нек јој тежње одговоре потребама народним, а устројство њено природним и друштвеним околностима на том пољу, у тој форми, желимо ми старија браћа, да се сусретнемо и поздравимо са срп. омладинном. — Грађани новосадски: др. Станојевић, др. Огњановић, професор Јовановић, Плавшић, Сава Петровић, браћа Поповић, Пајевић, Лука Јоцић, Пера Матић, Лукачек, Пера Натошевић, Н. Димитријевић, Дамјановић, М. Шилић, Радонић, Мл. Максимовић, Милан Савић, Бр. Мушицки, Мита Калић, М. Кода, Т. Јерковић, К. Рајић, Ђока Јовановић, Јован Милић (два имена нису се могла прочитати на телеграму).

Београд. — Сретно драга браћо! Створивши организацију омладинске заједнице, радите живо и неуморно на културном и материјалном унапређењу нашег народа, па ће тако скорим наступити време, кад нас неће нико и ништа делити, него ћемо бити једно тело и једна душа. Борба је мучна и тешка, задатак је огроман, али омладина ће све препреке и хтети и моћи савладати. Ми верујемо у вољу и снагу њену и с тога смо препуни најлепших нада у најближу будућност нашег народа. Живела уједињена омладина! — „Побратимство“.

— Београд. — Браћо! Свети је задатак, који сте примили на се: унапредити наш народ у сваком погледу. Препоне, које ће вам се без сумње стављати, субићe се чврстом организацијом и свесношћу једне циљи. Спрема и вољност чланова омладине моћиће одолевати најмучнијим невгодама. Ув вас је и овај део омладине. Сретно! — Живила уједињена омладина! — „Будућност“, дружина учитељских ђака.

Београд. — Народа нашег врсни синови прекосавске браће! Сакупљени сте многобројно. Идеја, која вас сакупи, света је. Ми вас поздрављамо са оним одушевљењем, које мора код свесних људи да је неодлучно од идеје, без којег би она постала гола фраза. Уједињењем омладине поставиће се сталан темељ нашем народном напретку. На вама је, браћо, да темељ здрав и на здравом земљишту поставите. Прошлост претходника нека вам послужи као сопствено искуство. Да живи омладина духом напретка и бистре свести! Нека вам је сретан рад! — Одбор трговачке омладине.

Београд. — Поздрављајући братском љубављу ваш скуп, желимо да данашњим даном поставите чврст основ ономе начелу, које ћо у другој борби за духовно уједињење свију Срба показати јаку организовану силу, о коју ће се разрскати сви нападаји непријатеља. Живела омладина! — Уредништво „Самоуправе“.

Београд. Драга браћо! Са пламеним жељама и челичном енергијом крчите пута напретку свега Српства, које са будним оком прати сваки ваш рад и које је положило сву наду у омладину. Срећан вам рад на радост свију нас. Братско поздравље од црквене певачке дружине. — Одбор.

(Наставиће се.)

Нови Сад, 15. августа. У седници местног школског одбора од прошле среде, прочитано је решење високог Савета школског, по коме се дозвољава још за идућу школ. 188½ годину, да се и у нашим месним ос нов. народ. школама отпочиње година школска са 1. септембром т. г. по новом календару, као што то бива у свим нашим вишим и средњим заводима, те по томе се обавештује родитељи и старатељи који имају за школу способне деце, да их већ идућег четвртка 1. септ. одведу у дотичне школе и упишу, јер ће у противном случају бити пријављени политичној власти, која ће према неуредним свом законитом строгошћу поступити. За то опомињемо родитеље наше, да не чекају да их силом гоне на срећу њихову и њихове деце, него нека сами похите тој најплеменитијој дужности.

У истој седници школ. одбора изабран је за послужитеља школског на расписано стециште овдашњи грађанин и занатлија Јован Ђорђевић.

НОВИЈЕ.

— Из Загреба јављају, да је 13. о. м. у Вировитици немира било због тога, што је тамошњи градоначеоник суспендован од звања. Око 500 вировитичана дођу пред поджупанијско звање, иштући, да градоначеоник буде повраћен у звање. Поджупан Младеновић даде довести један ескадрон хусара и домобранаца, те они растерају светину. Не јавља се, да ли је крв проливена.

— У „П. Лоју“ поричу са Цетиња ону вест, што беше јавила, као да Аустро-Угарска хоће да стане добра за црногорски дуг. Црна Гора, веле, није никада тако што од Аустро-Угарске искала. Толико је истина, да је Црна Гора с једном аустријском банком ступила у преговор ради подизања зајма.

— Инглески листови још једнако пишу о инглеско-српским трговачким приликама, те веле, да Србија Аустро-Угарској више иде на руку, него ли Инглеској. Тако се „Дељи Телеграф“ тужи на неблагодарност Србијину, те вели, да је српска влада финансијским одношајима утврдила политички уплив Аустро-Угарске.

— У Премислу у Галицији ухватили су 11. о. м. и затворили руске официре: пуковника Притопопова и потпуковника Пољицу. „Ђен. Пољски“ вели, да су њих двојица од пре задржавала неколико дана у Кракову и Тарнову, те онде проучавала галичке железничте утврде. Обојица су из руског ђенералног штаба.

— „П. Лоју“ пишу из Призрена, да српска влада ни једног Арбанаса не пушта преко границе у Србију са турским путним листом, јер српски поданици не могу са српским путним исправама по Турској путовати, него морају од турских помесних власти да ишту путну исправу, па тек с њоме могу даље путовати.

— Из Петрограда потврђују вест, што рече, да се спрема у Москви васионски сабор.

— „Кол. нов.“ јављају из Париза, да из званичних исказа излази, да је Гамбета од 9006 бирача из П. белвиљског среза добио 4900 гласова дакле је још 54 гласа до апсолутне већине требало.

— Један париски дописник, који општи са великим финансијским круговима пише: „Исход парламентарних избора у Француској јест: не ће бити ништ од гамбетина министарства и комора ће бити распуштена пре, но што прође година дана. Слаби успех гамбетин у оба белвиљска среза, сјајни успех, што га је Клемансо у оба среза тако исто крајње-радикалног Монмартра постигао и надмоћност, што су је крајњи радикалци над опортунцима у доста провинцијских срезова извојевали, канда доказују, да иза нових социјалних слојева гамбетиних долазе најновији слојеви, који се отресају гамбетина уплива, а Клемансова признају за свог вођу и за човека будућности.

— По мадридским вестима од 12. о. м., парламентарни избори у Шпањолској овако су испали: Изабрано је 301 министарски кандидат, 46 консервативаца, 37 демократа, 5 самосталних заступника, 6 ултрамонтанаца, — од присталаца претендента Карла ни један.

Разне белешке.

(Зашто је „Голос“ забрањен.) У овоме листу било је већ једаред напомењено, да је руска влада забранила, да „Голос“ више не сме изилазити. О правом узроку ове забране нагађало се више но што се погађало, докле год није један „посвећени“ дописник неких мађарских новина ову загонетку ево овако расветлио. У своје време донесе „Голос“ вест да је у некој шупи сагорено 119 девојака; но званичну опровргу (деманти) нехтеде примити у свој лист. Овај поступак причини врло немио утисак у званичним круговима. Мало после изађу у „Голосу“ пултавска писма, која изнесоше на видик сијасет проневера и других гадних ствари. На то позове Игњатијев Билбасова, бившег професора, јер је знао, да не уређује лист остарели и слабомоћни Крајевски, и ако истога име лист на челу своме носи, него споменути бивши професор, који је старчев зет. Игњатијев позове Билбасова да му рече ко је та писма писао и да му их све редом изда, које Билбасов не хтеде учинити. Игњатијев брзојавом заиште од плутавског губернатора најтачнији и што бржи извештај о стварима које су у „Голосу“ споменуте. Пултавски губернатор, који није нико други већ Билбасовљев брат, одговори лаконски: Враки, Врист, Враки. (Злоковарство, лаж, злоковарство.) Игњатијев поново позове Билбасова, показујући му брзојав и остале званичне податке, и позове га да оно у листу опровргне и уједно га опомене да не пише више о бугарском кнезу онако као до селе, јер о бугар. држави може писати шта хоће, али у личност кнежеву дирати или критиковати да није слободно пошто томе на двору јако замерају. У пркос овој опомени изађе у подлистку нешто у чему се на најнеобвирнији начин изнашају на видело газдовања у поморској управи и уједно се напало на личност Асенову и онако нештедице. Министри правде, поморских послова и царског двора на то се врло наљуте и позову Игњатијева, да „Голосу“ забрани да више не излази, што се после тога и збуде.

(Лек од бесноће.) У Жарден-де-Планту у Париву побесни ово дана лав, те у своме кавезу поче грозно урликати не пуштајући к себи ни свога чувара, с којим је иначе живео у најбољем складу. Убише га најпосле из пушке. О том случају поведе се ових дана говор у париској академији знаности, те професор Булеј извести скупштину о врло занимивим покушајима, што их је професор живинарске школе у Лијону, Галтје, извео против бесноће животиња. Замислио је мисао, да ту болест, за коју нема лека, предусретне каламљењем. Накалами на име десеторим овцама отров од бесноће, па за тим овима и десет другим овцама улије отров. Потоње побеснише. Доказано је дакле, да се животиње могу каламљењем сачувати од бесноће.

Уредништву овога листа приспослат је: **Izveštaj o kr. velikoj gimnaziji** u Vinkovcih za školsku godinu 1880/81. U Vinkovcih, tiskom narodne tiskare Milivoja Trumića 1881. — **Sadržaj**: I. Opazke o fizikalnoj obuki na gimnaziju. II. Iztraživanje o vjetrovih u Vinkovcih i njihovoj klimatologičkoj vriednosti. III. Školske viesti.

ИЗЈАВА.

На изјаву г. Аркадије Варађанина у 109. броју „Заставе“ саопштену, за коју дознадох тек сада, по повратку мом из иноземства, сматрам за дужност своју, да неке примедбе учиним у толико више, што изјављач у истој и моје име спомиње наводећи, да сам и ја сам саветовао његовог једног брата, познавајући му околности да гласа за Јовановића. Од куда је г. изјављач то црпио, то ми није познато, но толико стоји, да је и сам могао до тога доћи, да то не може бити истина, само да је о томе како ваља премишљао. Но наравно да човек који држи, да жртву чини, кад се по своме уверењу противу свога кума или познаника, па ма овај иначе и пријатељ био, у политичну борбу упусти, не може бити ни кадар о овим стварима како треба размишљати.

Г. изјављач је врло добро знао, јер иначе не би се на мене ни позивао, да сам и ја један од оних, који су сву своју снагу уложили, да српска ствар овде у Кикинди не падне, даље је и то морао знати, да смо страовали, да ћемо поред свег нашег напора можда и подлећи, па како је могао поверовати да ћу ја његовом брату такав савет дати, кад то ни мање ни више не значи, већ сам против себе односно своје ствари радити.

У осталом ствар је у овоме. Ја сам Милану брату изјављачевом, дознавши да он противничкој странци пагиње, више пута говорио, да ваља с народном странком да држи, већ и с тога што је Србин а поглавито за то, што ће у противном случају окаљати и свога брата, изјављача, који се о народном трошку у наукама усавршио, који и данас на искључиво српском заводу службује и који је са свога држања до лепог гласа дошао.

Он се на све то изговарао, да незна, шта да чини, јер му брат Аркадија још није дао упутства да народне странке кандидату гласа даде а противнички кандидат му је кум, а осим тога му је једног сина за судског пандура наместио (велика срећа) па се боји да ће овај службу изгубити.

Кад пред избор на неколико дана састанем се опет са њиме и на моје питање, да ли се већ одлучио, пруживши руку рече ми, да ће он и пријатељ његов на народног кандидата а ве-

тов и изјављачев други брат на противничког кандидата гласати. Шта сам друго знао, него да своје задовољство изјавим кад о другом брату ни речи није могло бити (ма да сам се трудио и овог народној странци приволети) пошто се овај не само противничкој странци придружио, већ и кортешку улогу на себе узео и од своје куће биртију направио. Но на жалост ни брат Милан са својим пријатељем на делу не одржаше реч, већ сви листом на противничког кандидата гласаше.

Из овога се дакле види, да није истина, да сам ја једном брату изјављачевом саветовао, да на противничког кандидата гласа. Еле јасно се види колико је г. изјављач са његовим писмима народној странци принео, кад он ни његова два брата, на које он због тога, што се с њима јошт поделио није уплива имаде — задобити није могао.

Напослетку још нешто. Није ми познато, какав рад г. Аркадије Варађанин у Новоме Саду на јавном пољу развија, ал кад он у Кикинди попује, да би ваљало, да се са нашим противницима измиримо, па ма то било и по цену, да злогласног капелана Симу Станковића за овдашњег проту изберемо, онда ми се не може на ино, а да му не рекнем, да би нам најбољу услугу учинио, кад би се од сваког рада на јавном пољу бар што се Кикинде тиче повукао, јер рад у том правцу није рад већ квар.

У В. Кикинди 11. (23.) августа 1881.

ПАЈА пл. ЈЕРЕМИЋ,
управитељ штедионички.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ“.

(При закључку листа приспео.)

Гомирје, 15. августа. Врло повољан број наше ваљане горњо-крајишке омладине на српском овом збору и братинском разговору. Омладина очарала народ својим дивотним певањем у цркви и забавом (овде 5 речи неразумљиви У.) Истакну се жеља, да се на годину настоји до праве омладинске скупштине доћи.

Јавна захвалност.

Да је г. Ђорђе пл. Бота синови звонолија из Вршца стара звона Дојно Ковиљске српске православне цркве у важини од 976 фунти додавши 236½ фунти новога материјала што чини свега 1212½ фунти у Вршцу прелијо и са новом круном по новој системи снабдео тако, да му општина као вештаку због пријатности гласа новоливени звона према његове важине, — овим се јавно признаје и млади звонолија син Ђорђе пл. Бота као вештак свога рада свакој општини топло и својски препоручује.

Из црквено-одборске седнице у Дојњем Ковиљу 2. маја 1881.

Лазар Ковачевић, парох. **Лазар Мојсилов**, председник.

ПОЗИВ

на састанке књижевног оделења

„МАТИЦЕ СРПСКЕ“

Позивају се сви чланови књижевног одељења „Матице српске“ да изволе доћи на састанке књижевног одељења, који ће се држати 28. августа (9. септембра) о. г. и одмах првог дана после главне скупштине, свагда у 3 сахата по подне.

Из седнице књижевнога одбора „Матице српске“ у Н. Саду 7. (19.) августа 1881.

Подпредседник књижевнога одељења „Матице српске:“

А. Хаџић секретар. **М. Димитријевић**

ИСПРАВАК.

У 120. бр. овог листа у „Говору Гамбетином у Белвиљу“ у 2 ступцу 29. врсти од доле поткрала се једна штампарска погрешка, која смисао квари. Тамо стоји: републикански „рад“ а треба: републикански „ред.“

Курс бечке берзе 15. (27.) авг.

Ц. кр. дукати	5.57
Наполеондори	9.35
Немачке марке	57.40

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

СРПСКИХ ИЛУСТРОВАНИХ НОВИНА

3-ћи БРОЈ ДОНОСИ

овај садржај: Забава: Шумарева ћерка. Приповетка из српскога живота од С. В. П. — **Из природе:** Два писма Плинија Цец. Секунда К. Тациту. Превод др. С. П. — **Српске старине:** Стара српска звона од М. Валтровића. — **Преводи:** Велики свет, новела грофа В. А. Сологуба, превод Саве Петровића. — **Песме:** Покојницима од М. П. Ш. — **Из разних крајева:** У Русији. Успомене из г. 1871 од М. С—ћа. — **Песме:** Лепа Мара од Мите Поповића. — **Са села:** Ћеретање на извору од Л. — **Народни добротвори:** Васа Живковић, животопис од С. В. П. — **Књижевност:** Летопис Матице српске од М. С—ћа. Певанија Змај-Јов. Јовановића од С. В. П. — **Уз наше илустрације:** Манастир Раваница. Сава Рајковић од А. Хаџића. Козе и козари у Карпатима. — **Разно.** — **Књижевне белешке.** — **Библиографије.** — **Разрешење загонетке.** — **Слике:** Васа Живановић, Манастир Раваница у Србији. Стара српска звона са натписом. Сава Рајковић. Козе и козари у мор. Карпатима. ћеретање на извору.

„Српске илустроване новине“ излазе сваких 16 дана на два пуна табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 фор., за Србију, Црну Гору и друге крајеве 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца. Претплату у Србији примају све т мошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи, као и накнадна штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.

Уредништво и наклада „Српских Илустрованих Новина“.

СРБАДИЈА

доноси:

ПЕСМЕ

НОВЕЛЕ

ПРИПОВЕТКЕ

ПРИЧЕ ИЗ НАР. ЖИВОТА

ПУТОПИСЕ

РОМАНЕ

ПОУЧНЕ РАСПРАВЕ

и

РАЗНЕ

ЗАНИМЉИВЕ БЕЛЕШКЕ.

СРБАДИЈА

излази

у месечним свескама

ОД ШЕСТ ТАБАКА.

СРБАДИЈА

ЧАСОПИС ЗА ЗАБАВУ И ПОУКУ.

УРЕЂУЈЕ

СТЕВАН ЋУРЧИЋ.

„Србадија“ је са седмом свеском ступила у друго полгође, и ми са задовољством јављамо српској читалачкој публици, да је наш часопис за кратко време својега опстанка **стекао веома знатан број читалаца и читалица у свима крајевима Српства.** Леп одзив српске читалачке публике најбољи је доказ, да је јевтин часопис намењен најширем кругу, био потребан, — леп одзив осигурао је опстанак нашем часопису. „Србадија“ ће и даље корачати путем, којим је пошла, држећи се верно својега програма. Наш часопис ће и даље неговати лепу књижевност, имајући на уму изображавање срца и карактера, а у популарним чланцима доносиће поучне расправе из разних грана науке.

„Србадија“ је најјефтинији лист српски, јер стаје годишње **само** 4 фор. на по године 2 фор. а на четврт 1 фор. а. вр. **Све свеске, које су до сад изашле могу се још добити.** Претплата се шаље: **Администрацији „Србадије“, Земун (Administration der „Srbadija“, Semlin.)**

Уредништво „Србадије“.

Дојакошњи сарадници

СРБАДИЈЕ

Бошковић Јован.
Витковић Гаврило.
Глишић ђ. Милован.
Ђорђевић Манојло Призренац.
Ђорић Никола.
Костић Лаза.
Лазаревић К. Лаза.
Љубинко.
Поповић Ђорђе.
Симић С. Ђорђе.
Станојевић ђ. М.
Шапчанин П. Милорад.

ТРГОВИНА И ПРОМЕТ.

СТЕВАН КОСТОВИЋ

КОМИСИОНСКА РАДЊА У БУДИМ-ПЕШТИ.

Куп и продаја свију ниже назначени и у ту струку спадајући артикла по умереној провизији и строго солидној послузи.

Извештај од 13. августа 1881.

Жито из Потисја	77—79	ф. 13.—	ф. 13.30
„ „ „	74—76	„ 12.60	„ 13.—
„ банатско	77—80	„ —.—	„ —.—
„ „	74—76	„ 13.40	„ 12.75
„ „	72—73	„ —.—	„ —.—
„ бачко	74—76	„ —.—	„ —.—
„ „	72—73	„ 12.30	„ 12.60
„ влашко	75—	„ —.—	„ —.—
„ „	72—74	„ —.—	„ —.—
„ српско	76—	„ —.—	„ —.—
„ „	72—74	„ —.—	„ —.—
Узанц-жито за март-април	— — —	ф. 13.20	ф. 13.25
„ за септ.-октобар	— — —	„ 12.80	„ 12.85
Раж мађарска	— — —	„ 8.80	„ 9.40
„ влашка	— — —	„ —.—	„ —.—
Јечам за храну	— — —	„ 7.20	„ 7.75
„ за пиваре	— — —	„ 8.50	„ 9.50
„ влашки	— — —	„ —.—	„ —.—
Зоб трг. роба	— — —	„ 7.10	„ 7.50
„ фина роба	— — —	„ —.—	„ —.—
Узанц-зоб за септ.-октобар	— — —	„ 7.97	„ 8.—
„ за март-април	— — —	„ —.—	„ —.—
Проја мађарска	— — —	„ 5.—	„ 6.—
„ влашка	— — —	„ 6.—	„ 6.25
„ влашка за пролеће	— — —	„ —.—	„ —.—
Кукуруз, готова роба, банатски	— —	„ 6.40	„ 6.90
„ „ „ влашки	— —	„ 6.40	„ 6.90
„ за мај-јуни банатски	— —	„ —.—	„ —.—
„ за јули-август банатски	— —	„ —.—	„ —.—
„ за септембар-октобар банатски	—	„ 7.—	„ 7.05
„ за мај-јуни 1882. од идуће жетве		„ 7.70	„ 7.75
„ за јан. фебр. март, банатски нови		„ —.—	„ —.—
„ за јан. фебр. март, влашки нов		„ —.—	„ —.—
Репица готова роба Kohl	— — —	„ 12.—	„ 13.—
„ банатска	— — —	„ 11.—	„ 12.—
„ за август-септембар Kohl	— —	„ 13.25	„ 13.35
„ за јули-август банатска	— —	„ —.—	„ —.—
Горушица по каквоћи	— — —	„ 5.50	„ 6.—
Мувар „ „	— — —	„ 6.50	„ 7.50
Ланено семе по каквоћи	— — —	„ 12.—	„ 13.—
Кудељно семе „	— — —	„ 6.50	„ 7.25
Бикеч по каквоћи	— — —	„ 5.50	„ 6.—
Пасуљ бели	— — —	„ 9.—	„ 10.—
„ шарени	— — —	„ —.—	„ —.—
„ жути	— — —	„ —.—	„ —.—
Погачице од репице	— — —	„ 6.—	„ 6.25
Погачице од горушице по каквоћи	— —	„ 4.—	„ 4.50
Паприка трг. роба	— — —	„ 17.—	„ 18.—
„ фина роба	— — —	„ 35.—	„ 45.—
„	— — —	„ 32.—	„ 34.—
Мед оцеђен	— — —	„ 28.—	„ 30.—
„ вошчан	— — —	„ —.—	„ —.—
„ за октобар-новембар оцеђен	— —	„ —.—	„ —.—
Восак рожнавски	— — —	„ 118.—	„ 120.—
„ славонски	— — —	„ 122.—	„ 125.—
Шљиве српске гот. роба у бурадма	—	„ 12.—	„ 12.50
„ „ „ „ у џакови	— —	„ —.—	„ —.—
„ за октобар-новембар у бурадма		„ 15.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови		„ 15.—	„ —.—
„ босанске готова роба у бурадма		„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови		„ 12.—	„ 12.50
„ за октобар-новембар у бурадма		„ 16.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови		„ 16.—	„ —.—
Пекмез, готова роба, славонски	— —	„ —.—	„ —.—
„ за септембар-октобар славонски		„ 21.—	„ 21.50
„ „ „ „ банатски		„ —.—	„ —.—
Свињска маст варошка	— — —	„ 69.—	„ 69.50
„ „ сеоска роба	— — —	„ —.—	„ —.—
Шпицарке прима мађарске	— — —	„ —.—	„ —.—
„ прима славонске 1878.	— —	„ 15.—	„ 15.50
„ секунда „ 1878.	— —	„ 11.—	„ 11.50
„ прима српске 1879.	— —	„ 19.—	„ 20.—
„ прима српске 1878.	— —	„ 14.—	„ 15.—
Овчије коже срп. и бос. лаке по 102 ком.		„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ „ средње 102 ком.		„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ „ тешке 102 ком.		„ —.—	„ —.—
Јагњеће средње 102 ком.		„ 80.—	„ 90.—
„ тешке 102 ком.		„ 95.—	„ 105.—
Козије по каквоћи за 56 кила	— —	„ 50.—	„ 51.—
Јареће „ „ мађар. ердељс.	— —	„ 140.—	„ 146.—
„ тешке	— — —	„ 150.—	„ 158.—
Вуна срп. и бос. по каквоћи цигаја	—	„ 50.—	„ 55.—
„ „ „ цакел	—	„ 40.—	„ 45.—

Рана. Од мог задњег извештаја од 19. ов. овамо, био је обрт у готовим житу врло побуђен, у почетку упливисан од скакајућег правца у терминима искусише моје последње нотиране цене даље поболшање, али у почетку ове недеље ступила је нека лабавост у правцу и цене ударише натраг са 20 до 25 нов. и тако је од 19. ов. до данас око 90.000 м. ц. жита ирометуто. Све проче врсте рапе остају код слабог обрта чврсто. У терминима, поводом извештаја из Њујорка и других европејских тргова, развила се при свршетку задње недеље нека врева и скакање цена, али у почетку ове недеље ступио је мирнији правац и цене ударише знатно натраг и закључују данас после силних варијација са 10 до 15 новч. чвршће.

Продукти. Готове шљиве, почем имаоци цене па високо држаше, не нађоше купаца. У терминима за окт. и нов. продало се 1000 бечких центи, српских по ф. 15. — и 500 центи босанских по ф. 16. — Овчији кожа донешено је за време вашара око 80.000 ком. и брзо се продаше, немачке по ф. 36 — српске по ф. 38 до ф. 42 за 56. кил. У јагњећим кожама био је обрг око 20.000 ком. роба за табаке по ф. 80 до ф. 90 — дакле са ф. 6 до ф. 10 јефтиније но прошлог вашара; роба за ћурчије држи се па цени по ф. 95 до ф. 105 — јарећи кожа продато је око 50.000 ком. банатских и ердељских по ф. 140 до ф. 146 а српске по ф. 150 до ф. 158 за 102 ком. У шпицаркама нијо било продаје.

ЗА ЗУБОБОЛНЕ

ЗУБНИ ЛЕКАР

МЕД. И ХИР. Е. ЛЕВИНГЕР

препоручује се п. т. публици за прављење **вештачки зубова и жвакалица** по најновијој и најопробанијој методи.

Сваковрсно пломбирање извршава се најтачније под гаранцијом.

☞ **Свеколике зубне операције извршују се без бола са етеричким заносом (Lustgasnarcosé).**

Ординује: дневно од 2—5 сахати по подне у свом стану: господска улица, Стефановићева кућа, преко пута гостијонице „царице Јелисавете“.

Ред пловидбе

I. кр. повл. дунавског паробродског друштва почевши од 20. марта (I. априла) до 3. (15.) октобра 1881.

од **Новог Сада** у **БУДИМ-ПЕШТУ**: сваки дан, изузимајући петак око ½ 11 сати пре подне.

од **Новог Сада** у **ЗЕМУН**: сваки дан, изузимајући уторник после 4 сахата после подне.

од **Новог Сада** у **ОРШАВУ** и **ГАЛАЦ**: понедељником четвртком и суботом после 4 сата после подне.

од **Новог Сада** у **ТИТЕЛ**: средом и недељом после 4 сата после подне.

од **Новог Сада** и **САВСКЕ станице**: четвртком и недељом после 4 сата после подне.

од **Новог Сада** у **РУШЧУК**: понедељником и четвртком.

Нови Сад 20. марта (1. априла) 1881.

Оправништво.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско место у Шиклошу у Барањи отвара се овим стечај. Годишња плата је 400 ф. у готовом новцу, слободан стан у школском здању са две собе, кујном и дрварницом, мала кујнска башта, 3 хвата тврди дрва за сопствену потребу и 20 ф. из варошке благајне у име недељне школе. Осим тога добија учитељ од сваког великог укопа 1 ф. од малог укопа 50 нов. од венчања 50 нов. и од сваког парастоса 50 нов. Дужност је учитеља обучавање школске деце у прописаним наукама, појање у цркви и ван цркве, као и пероводство у скупштинским и одборским седницама. Приљежно настављање деце у црк. појању нарочито се изискује. Молбенице са нужним сведочбама како о свршеним приправничким наукама, тако и о знању мађарског језика, нека се поднесу подписаном школском одбору до 10. септембра о. г.

Из седнице црквено-школског одбора, држане у Шиклошу 3. августа 1881. **Јован Аледић**, председник.

2—3

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско место у Мађар-Бају у мохачком протопопијату отвара се стечај. Плата је годишња 18 пожунаца мерова наполице, 18 кукурува и 3 ланца добре земље, слободан стан са добром баштом и 1 меров пасуља, у име повторне школе 40 фор., у име огрева 3 ланца добре земље која се може продати преко 40 ф. Од укопа малог 20 н. од великог 40 нов. Просиоци имају молбенице са прописаним сведочбама овамо поднети и лично се препоручити. Првенство имају који имају добар глас и добро су вични мађарском и немачком језику. Сваки који добије ово звање дужан је поднети с подписом свог имена реверс да ће у цркви недељно и правнично и преко постова свију певницу држати. По прописаној уредби децу учити и у црквеном појању обучавати. Рок пријаве до 30. августа; у тај дан ће се избор држати. У месту пошта.

У Мађар-Бају 10. августа 1881,

Јефто Кућанчан, пероводја. **Бранко Милић**, парох и председн.

2—3

Школска објава.

Уписивање ученица у овдашњу српску вишу девојачку школу почиње 1. септембра по новом (20. августа по нашем), а редовна предавања почеће за тим у понедеоник 5. септембра.

У **први** разред ове школе примају се ученице, које су навршиле десет година, а положиле су јавно испит за четврти разр. основне школе. Прво имају да искажу крштеним писмом а друго школском сведоџбом, које ваља са собом да донесу. Осим тога примају се и оне ученице, које нису редовно свршиле сва четири разреда основне школе, али су кадре да положе пријемни испит из предмета, који су за четврти разред исте школе прописани.

При уписивању плаћа се 1 ф. уписнине, 1 ф. на књижницу и 2 ф. 50 н. школарине по течају.

Сиромашне а врло добре ученице не плаћају ништа, и осим тога могу још да добију школске књиге на послугу.

Родитељи и старатељи ученица са стране умољавају се, да не узимају за децу своју стана и „коста“, док им управа за то удесне куће и порадице не препоручи.

Панчево, 8. (20.) августа 1881.

Јован Поповић, управитељ.

2—3

У ТРГОВИНИ СПЕЦЕРАЈА И ДЕЛИКАТЕСА

Д. КОДЕ

У НОВОМ САДУ

може се добити: **гисхиблера, селтерске, карлсбадске, мариенбадске и сваке друге врсте минералне воде;** разна бела и црна **десерт-вина;** чисте шљивовице сремске; чоколаде сишардове и т. д., **све изврсне каквоће** и по најјефтинијој цени. 32—52

Објава лицитације.

„Заложница“ јавља овим да ће се 26. августа (7. септембра) 1881. г. у 9 сати пре подне под руковањем судског изасланика на јавној лицитацији **продавати заложене ствари** којима је рок откупу **истекао**. П. т. купци дакле учтиво се позивају овамо.

Странке, које би још вољне биле своје пале ствари да искупе, или да рок залози продуже, позивају се овим, да то учине најдаље до 25. августа (6. септембра.)

У Новом Саду месеца августа 1881.

1—2 **Игњат Вајнфелд.**

Трговина помодног, белог, галантериског као и кратког еспапа

ЈОВ. ГЕОРГИЕВИЋА

у Новом Саду

„КОД ПИСМА“

потребује једног помоћника и шегрта. 1—3

Мануфактурна трговина

Н. П. СИМОНОВИЋА

у Иригу

потребује 2. спомоћника, који су добри продавци, и поред српског немачки и мађарски говоре могу одма ступити. 2—2

КУЋА

под бројем 1276 у Новом Саду, продаје се из слободне руке.

Даља известија могу се разумети код **Исе Цвенћа** у Иригу.

1—2

☞ **РАСПРОДАЈА.** ☜

Чиним пошт. публику пажљивом да цело моје стовариште од летњих мушких хаљина, такођер и женских огртача, мантлета, капута, кишних јапунцета и разних дечијих одела и т. д. од данас

25 процената испод производне цене распродајем.

Од истинитости овог може се сваки у сопственом интересу уверити, ако посети трговину бечких мушких, женских и дечијих хаљина

МОРИЦА БАУЕРА,

главна улица бр. 857. до златне звезде, у Новом Саду.

☞ **Зимске хаљине чудновато јефтине.** ☜ 66—

Одговорни уредник др. Светозар Милетић

Српска штампарија дра Светозара Милетића.